

Z I D O V

GLASILO ZA PITANJA ŽIDOVSTVA

UPRAVA I UREDNIŠTVO: ZAGREB, ILICA BROJ 31 III. KAT.
RUKOPISI SE NE VRACAJU.

PRETPLATA: GODIŠNJE K 240, POLUGOD. K 120, ČETVRTGOD
K 60, POJEDINI BROJ K 6.— IZLAZI SVAKOG PETKA.

Vijećanje Cijonističkog Akcijonog Odbora

Iz Berlina javlja židovski dopisni ured:

Sjednica Akcijonoga Odbora, kojoj su pribivali svi članovi london. Egzekutive, predsjednik Cijonističke organizacije prof. dr. Hajim Weizmann, te gotovo svi članovi Akcijonoga Odbora evropejskoga kontinenta (Palestina i Amerika nijesu bile zastupane) otvorena je u nedelju, dne 14. januara.

Predsjednik dr. Hajim Weizmann izvjestio je o svom zadnjem posjetu u Palestini i naglasio, da postoje prijateljski odnošaji u mnogim mjestima ne samo između starih kolonista i Arapa, već se i u mnogim naseobinama uspjehom gaje prijateljski odnošaji prema Arapima. Arapi će uvidjeti, da smo s njima ekonomski solidarni. Što se tiče imigracije, to ona zavisi jedino o našem ekonomskom radu. Halucin vanredno rade, ali je nesnosan nedostatak kapitala. Rad organizacije mora da se radikalno promjeni. Ne smije se dogoditi, da organizacija zataji u svome radu, dok pioniri na fronti ustraju i kraj najvećih poteškoća.

Nahum Sokolov izvjestio je o političkom položaju i naglasio je pri tome, da politika manje znači, nego finansijski rad. Premalo se radilo za namaknuće novčanih sredstava. Glede političkog položaja cijonizma u Engleskoj izjavio je, da će se napadati protiv Balfourove deklaracije nastaviti i u budućnosti u novinstvu i u parlamentu, jer baziraju na unutrašnjim prilikama Engleske. Sadašnja vlada ne misli da promjeni svoju politiku, kao što se to vidi iz njene nedavne izjave palestinskoj arapskoj delegaciji.

Treća točka dnevnoga reda bila je raprava o pitanju saziva narednoga cijonističkog svjetskog kongresa. Radilo se poglavito o pitanjima vremena i mjesta saziva. U debati učestvovali su članovi Akcijonoga Odbora Podliševski, Mereminski, Hantke te članovi Egzekutive Sokolov i Solovejčik. Kongres otvorit će se najkasnije 15. augusta. O mjestu saziva nije još stvoren nikakav zaključak. U obzir dolaze mjesta Bazel, Karlove Vary, Prag i Danzig.

U sjednici od ponedjeljka prije podne referirao je član Gospodarskog Vijeća Georg Halpern o svome putu u Palestini i tražio je uz očuvanje interesa poljoprivrede dalekosežnu industrijalizaciju. Iza toga govorio je gosp. Jabotinsky o političkom položaju.

K vijestima »Jewish World« i »Jewish Chronicle« o krizi (namjera dra Weiz-

manna da demisionira, i o event. nasljedniku barunu Jamesu de Rothschildu odnosno sir Alfredu Mondu) nije se još izjavio predsjednik cijonističke organizacije dr. Weizmann. Očekuje se, da će Weizmann o toj stvari govoriti u sjednici od ponedjeljka po podne.

Palestinska politika Engleske

Iz Londona javljaju »Wiener Morgenzeitung«: Državni tajnik za kolonije vojvoda od Devonshire primio je delegaciju palestinskih Arapa, s kojom je imao dulji razgovor. Državni tajnik izjavio je delegaciji, da se britska vlada iznova i bez predrasude bavila palestinskim pitanjem, te ne može delegaciji dati nada, da će engleska vlada odstupiti od politike prošle vlade, koja je razložena u bijeloj knjizi, a koja iz nova potvrđuje Balfourovu deklaraciju.

U tom dokumentu se izjavljuje, da će se u Palestini izgraditi domaja za Židove i da će židovski narod tamo biti potpuno jednakopravan, a ne samo trpljen.

Vojvoda od Devonshire dodao je, da britska vlada ne misli možda na kakav podređeni položaj arapskog pučanstva, njegova jezika ili nastave. Prema državljanstvu bit će svi stanovnici Palestine pred zakonom jednaki.

Boravak dra. Weizmanna u Rimu

O boravku dr. Hajima Weizmanna u Rimu javlja židovski dopisni ured ovo:

Nakon jednosatnog razgovora između dra. Weizmanna i ministra predsjednika Mussolinia, u kojem su raščišćeni svi nesporazumci, sastao se dr. Weizmann sa upraviteljem palestinskog departementa u ministarstvu za inostrana djela. S ministrom vojvodom de Cezare i drugim političarima sastao se Weizmann na banketu, koji je priredio zastupnik Philipsohn. Kasnije se sastao s bivšim ministrom Luzzattiem. Trećega januara dala je cijonistička organizacija u hotelu »Excelsior« večer u počast odličnome gostu, kojoj je pribivalo 100 zastupnika najuglednijih Židova. U jednosatnom govoru ocrtao je dr. Weizmann dojmove sa svoga puta u Palestinu. Njegovo predavanje učinilo je dubok dojam. Predsjednik saveza židovskih općina Angelo Sereni i nadrabini Rima dr. Lacerdoti stavili su se na raspologanje dru. Weizmannu. Dne 4. januara otputovao je u Milano, gdje je svečano dočekan po predsjedniku milanske bogoštovne općine, predsjedniku cijonističke organizacije kao i milanskog nadrabina. Dne 5. januara pri-

mio je zastupnike talijanskih novina, te im razložio stanje cijonističkog pokreta. Dne 6. januara govorio je u javnoj skupštini o »Sadašnjem položaju cijonizma«. Skupština bila je jednako posjećena od Židova i nežidova te je burno odobravala Weizmannu.

Dr. Weizmann o položaju i o »Jewish Agency«

Prije svoga odlaska iz Palestine držao je dr. Weizmann u Jeruzalimu govor o položaju cijonizma, koji donosimo prema izvješću »Haareca«.

Dr. Weizmann započeo je svoj govor razlaganjem političke situacije izrazivši svoje uvjerenje, da u engleskoj politici ne će nastati promjena. Posljedica je prevelike nervoze u židovskom taboru, da svaki događaj u britskoj politici izazivlje nemir. Velika država ne krši zadata riječ. Zatim se bavi načelima, na kojima bazira engleska politika u Palestini. Razlozi interesa Engleske za Palestinu nisu strateški u vulgarnom smislu riječi, već strateški u nekom višem smislu: Spoznaja, da će Palestina biti važna karika u lancu, što spaja istok sa zapadom. O običnoj strategiji odlučuju generali, o višoj državnici. A ovi su spoznali, da se Palestina mora razvijati, da uzmogne postati mostom između istoka i zapada, i da taj razvoj mogu omogućiti samo Židovi, koji su voljni da u to djelo ulože svu snagu i koji su sposobni, da pustoš pretvore u vrt. To je baza mandata. U nas su nezadovoljni sa interpretacijom mandata, naročito s bijelom knjigom. Da shvatimo bijelu knjigu, mora da se osvrnemo na opći svjetski položaj. Moramo uvidjeti, da su svi planovi i nade naroda nakon rata bili restringirani, pa narodi, koji su mnogo jači od nas, nisu mogli ostvariti svoje želje. Naprotiv budile su se sile, koje su mirovale u ratu. One su nam donijele napredak, ali su nam i prouzročile zapreke. Arapsko pitanje, slom ruskog židovstva, užasni gubici na židovskom ljudskom materijalu, oslabljenje naše organizacione snage, opću smalaksalost — sve je to slabilo tempo našega pokreta i stavlja nas pred istorijskom probom strpljivosti.

Moramo uvažiti, kako su se promijenile metode svjetske politike. I moćna britska država morala je upotrijebiti nova sredstva za ojačanje svoga imperiuma. Metoda »snažne ruke« pala je u cijeni. Pod tim okolnostima ne smije nas čuditi, da je neka distancija između Balfourove deklaracije i bijele knjige. Moramo prije svega pitati: daje li nam bijela knjiga mogućnost, da izvršimo rad, koji želimo provesti? Dok odgovor na to pitanje nije niječan,

moram reći, da bijela knjiga sadržaje mnogo neugodnog za nas, ali nije protiv nas. Bijela je knjiga bila nužna u ovim prilikama. No sve zavisi o nama samima.

Centralna točka našeg rada je imigracija. Pored sve kritike, koja se vrši protiv cijonističkog vodstva, ono je ipak sve uradilo, da poveća imigraciju. A moja je nada, — to je i jedan od uzroka mega dolaska — da se emigracija razvija preko umjetnih ograničenja i da poprma sve normalnije forme. Umjetne naredbe prilagoditi će se prirodnim potrebama razvoja zemlje. Već se zadnjih mjeseci mogla opaziti mala promjena u tom smjeru. No riješenje toga pitanja ne smijemo samo tražiti na Maslinovu brdu i od useljeničkog ureda vlade, već i u silama, koje židovski narod donosi u zemlju, da pospješe njezin razvoj. Kad će se obradivati sva zemljišta, koja smo kupili, kad će Ruthenbergov projekat napredovati, kad će se razviti industrija, imat ćemo neograničenu imigraciju i ne će joj nastati zapreka na temelju bijele knjige.

Hoću da se još taknem arapskog pitanja, ali ne ću da opetujem izjave i zaključke cijonističkih kongresa, koji su osnov našega odnošaja prema Arapima. Ja sam optimista u ovom teškom pitanju. Ali i odgovor na ovo pitanje leži u našem konstruktivnom radu, a nadam se, da ću doskora imati priliku, da više kažem o toj stvari.

Najvažnije pitanje naše unutarnje politike je pitanje Jewish Agencya, koje je u savezu s pitanjem učestvovanja židovstva cijeloga svijeta na obnovnom radu. Do danas dalo je židovstvo svijeta samo pojedine ličnosti, koje su bile voljne da preuzmu odgovornost za rad u zemlji, da napuste svoje položaje u galutu i da posvete svoje sile radu u Erec Jisraelu. Ideja halucijuta, pionirstva na svim područjima, je plod cijonizma. Židovi, koji stoje izvan naših redova, puni su hvale za halucijut, no oni nisu stvorili i odgojili haluca. Mi cijoniste pripremimo na saradnju, ali pod uslovom, da oni drugi Židovi budu pripremni, da preuzmu jedan

dio radnog tereta. Ne tražimo samo financijalnu saradnju već i moralnu. Vjerujem, da će taj zahtjev naći odjek. Već se bude nove sile, a naša je stvar, da im olakšamo približenje. Neznam, kad će se održati opći židovski svjetski kongres, iz koga će na demokratskoj bazi proizaći Jewish Agency. Možda će još godine proći, ali mi možemo pripremiti zbliženje. Možda će cijonistički kongres zaključiti, da se stvori neka vrst prelaznog stanja, jedan provizorij do ujedinjenja svih sila. Cijonistička će organizacija morati da primi teret rada, dok se ne stvori novi organ, koji će preuzeti istorijsku i odgovornu zadaću izgradnje zemlje. Do onoga dana nosi odgovornost cijonizam, a tu odgovornost, tu zaslugu nismo dobili, jer želimo da vladamo, već kao posljedicu istorijskog razvitka.

Isto tako moramo znati, da se ta zadaća ne olakšava takozvanom »kritikom«. Ima razloga nezadovoljstvu, no ne smije se uzrok tražiti kod ove ili one osobe. Već površna analiza situacije pokazuje duboke razloge, koje reasimiram u rečenici: Zemlja je teška, narod je težak i vrijeme je teško.

No pored sve krize zemlja je gospodarski napredovala. Kriza zastire oblakom lijepe napredke, koje smo pravili. Htio bih reći: gospodarski položaj ide uporedo s političkim. Politički položaj ima sjajne perspektive i tešku sadašnjost, a isto tako i gospodarki. Kao što je Palestina stupila u internacionálnu političku zajednicu, tako je i stupila i u internacionálnu gospodarski život, i s toga je kriza naravna, dok se zemlja ne razvije. Ako danas gradimo luku, probitačno je to radi olakšanja eksporta, ali štetno radi olakšanja importa, jer Palestina još ne može da konkurira sa svjetskim tržištem. S toga se zemlja ne može izgraditi samo na industriji ili poljoprivredi, već na sintezi, a moraju se stvoriti uvjeti za njezin razvoj. Zadaća, koja nam je namijenjena pri stvaranju ovih uvjeta, je zadaća, koju inače obavlja država. Keren Hajesod mora da

izvrši sav pripremljeni rad, koji mora nužno da uslijedi prije privatne inicijative.

Nuris, Benjaminija, Nahalal, pokusne stranice u Tel-Avivu i Ben-Šemenu — to su prve stranice u novom organizmu. Ni na jednom mjestu svijeta ne utroši se na jednom kvadratnom kilometru toliko energije, idealizma, i inicijative kao ovdje. Rad obavlja se s bolovima i s ljubavi, a naša je stvar, da namaknemo sredstva, da taj rad povećamo.

Hoću da završim riječima Anatola France-a: Budućnost zastrta je pred svakim i pred onima, koji ju pripremaju, koji na njoj grade i u nju vjeruju.

Prva čehoslovačka kolonija

Piše: dr. Wolfgang Weisl, Jeruzolim.

Nemojte misliti, da je Čehoslovačka republika pošla medju kolonijalne sile. I pored ovoga naslova. Nije to državna kolonija o kojoj govorimo, već sasvim privatna stvar nekih 50 mladih ljudi iz Čehoslovačke, koji na Nurisu hoće da započnu nov život na vlastitoj grudi, daleko od gradske vreve.

Ako neznate, gdje je Nuris, možete to mirno priznati. Pred dvije godine nije bilo na čitavome svijetu 5 ljudi, koji su znali, da na neprohodnim obroncima gorja Gilboa u Palestini leži u klisurama gnijezdo, koje nosi to ime. Medjutim se mnogo toga tu dolje promijenilo u uskoj zemlji izmedju Jordana i Sredozemnoga mora. Pa tako i u Nurisu. Židovski Narodni Fond, nosioc zemljišne politike Cijonističke Organizacije, kupio je duž željezničke pruge Hajfa — Damask u dolini Jesreela zemljišni kompleks od 22 kvadratna kilometra, koji je prema selu dobio ime Nuris. Poludivlja arapska plemena stanuju u tom kraju. Beduini iz istočno-jordanske zemlje ljeti dolaze sa svojim stadima na pašu. Samo veće grupe Židova nisu se mogle kolonizirati.

Cijonistička Organizacija poslala je 500 radnika u taj kraj. Gdje je močvarna trava bila pašna za stada nomada, napravili su traktatori Židova jake brazde u

Feuilleton

JEVREJSKI JEZIK U SVOM KULTURNO-HISTORIJSKOM RAZVOJU.

Piše dr. M. Margel.

Da se jevrejski narod u Egiptu služio jevrejskim jezikom, dokazuje više zakona u petoknjižju, što stoje u protuslovnoj opreci prema egipatskim običajima i navikama. U 5. knjizi Mojsijevoj 23, 19 veli se: »Ne donesi bludničke nagrade i pasje cijene (mehir keleb) u dom Gospodina Boga tvojega, za kakav zavjet, jer odvratnost je pred Gospodinom Bogom tvojim oboje«. Taj od svih istraživačaca biblije krivo shvaćeni izraz »mehir keleb« (pasja cijena) dade se razumjeti jedino u svijetlu jednoga staroegipatskoga bogoslužnog običaja. Uz ostale životinje obožavali su Egipćani i psa. Kad bi se Egipćani zavjetovali obožavanome psu, da im ozdrave bolesna djeca, odrezali bi bolesnom djetetu kosu i darivali čuvaru svele životinje toliko srebra ili zlata, koliko je težila kosa (por. Diodor I., 83). Stoga su stari Jevreji smatrali psa nečistom,

prezirnom životinjom, koja se nije smjela ohranjivati (por. Talm. bab. Sabat 63 a)

Time nije rečeno, da Jevreji nijesu znali cijeniiti zaštite životinja. Jednom pače podigoše spomenik nekom pamelnom i vjernom psu (por. Krauss, na pom. mj. II, 82-).

Vidimo, da je biblijski izraz »pasja cijena« potekao iz egipatskoga. Time je veoma jasno obilježena borba protiv utjecaja egipatske religije. No to ne bijaše nipošto ona toliko pogrdjivana židovska ekskluzivnost, već što više ograđivanje od egipatskoga poganskog bogoslužja, koje se kosilo sa svim čudoredjem. U egipatskim mrtvačkim knjigama smatra se mrtvac svecem, bogom. Otuda balzamovanje mrtvaca i podizanje piramida, što ih jevrejski jezik (Ijob 3, 14) naziva »ruševinama« (horabot) prosvjedujući tako protiv obožavanja mrtvaca i njihova proglašivanja svecima. I opet daja pokazuje historijski opravdanom. »Zašto se u Midrašu (Berešit raba 97) sačuvana pre-nije Jakob htio da bude pokopan u Egiptu? Da ga ne bi obožavali kao boga!« Utjecaj je egipatske eshatologije na židovstvo bio tolik, te mu je valjalo svim sredstvima stavljati zapreke. Kod Egipćana je bila raširena želja, da

poslije smrti budu smatrani herojima ili bogovima; stoga se nastojalo natpisima, da »njegovo (mrtvačevo) ime ostane na životu«. Ista je želja postojala i u jevrejskom narodu, no s posve drugim obrazloženjem, koje se kosilo s egipatskim kultom heroja: »Stanuju li dva brata zajedno, pa jedan od njih umre i ne ostavi sina, neka žena pokoj. ne uzme tuđega muža; šurjak njezin neka dodje k njoj i neka je uzme za ženu... A prvorođenac, što ga ona rodi, neka poprmi ime njegova pokojnoga brata, da ne bude izbrisano (zaboravljeno) njegovo ime u Izraelu« (5. Mojs. 25, 5-10, Rut 4, 5). Jevrejski je narod »poštiva o« uspomenu mrtvaca; nadgrobnici se spomenik označivao u jevrejskom umnim epitetom »duša« (nefeš), kako bi se istakla nemoćnost tijela, a besmrtnost duše (por. Šekalim 7 a). Većina je biblijskih zakona o čistoći nastojala da stane na put egipatskom utjecaju u pogledu mrtvačkoga kulta. U Egiptu je pokapanje mrtvaca bilo na brizi svećenicima (por. Diodor I, 91), dok je jevrejski svećenik smio da učini mrtvacu posljednju uslugu samo onda ako se radilo o ocu i majci, sinu, kćeri i bratu. Jednako je jevrejski svećenik smio da obavi

tlu. Nastale su šume duž granice predjela, gradjene su ceste, pravljene kanali, nov se život budio u staroj dolini.

U jednoj godini porasao je broj stanovnika Nurisa, koji su se tamo naselili u 5 kolonija, od 500 na 1000 ljudi. Sve sama mladež, sami radnici iz Evrope, koji ondje stanuju u velikoj radničkoj i životnoj zajednici.

A sad se sprema Židovski Narodni Fond, da proširi granice obradjene zemlje dalje prema istoku.

Još mu stoje na raspolaganje 4 kvadratna kilometra zemljišta, najistočnija zemlja, koja će u ovoj dolini biti u židovskom posjedu pogranična straža prema Moabu.

Na tom zemljištu sad nastaje prva kolonija čehoslovačkih Židova u Palestini.

Osebita je to zemlja, na kojoj će se naseliti, a osebiti su i kolonisti, koji hoće da obrade ovu zemlju.

Zemlja isprepletana prastarim pričama, od 3 tisućljeća židovske historije. Kod Nurisa izvire vrelo Ajin Harod, vrelo na kojem je krijepio Gideon borce, da izabere 300 junaka, s kojima će potući neprijatelje. Izvor Ajin Haroda natapa cijelu zemlju, on je djelomično čini močvarnom.

Na jugu ograničena je kolonija gorjem Samarije, koje se strmo uzdiže do visine od 400 metara. Tu je gorje Gilboa, na kojem je u borbi protiv Filistejaca poginuo kralj Saul. Ove uspomene nijesu obanile u zemlji, kao možda u Pragu ili Berlinu. Ne gaje možda Židovi, novi naseljenici, koji su tek došli u zemlju, ove uspomene na bajoslovnu prošlost. Arapi, koji još danas na gorju Gilboa pokazuju oltar na mjestu, gdje je poginuo kralj Saul, još danas smatraju to mjesto svetim. A sjeverno od Nurisa zove se i danas mjesto, kamo je Saul pošao da pita vješticu za sudbinu En Dor i brdo sjeverno od Nurisa »brijeg proroka Samuela«. I tako su sami Arapi, a da to nijesu ni htjeli, ušćuvali kontinuitet židovske povjesti. Stara imena pojedinih mjesta još žive i stara zemlja još živi i na bojištu od 100 židovskih boraca protiv neprijatelja Izraela, na tlu doline Jesreel,

pokop svoje neudate, djevičanske sestre. Velikom je svećeniku sve ovo bilo zabranjeno; njegova svetost nije smjela da bude obeščašćena dodiranjem lješine (por. 3. Mojs. 21, 1—12). Zbor egipatskih svećenika, kojima je bilo na brizi pokapanje mrtvaca, zvao se »sveti muževi« (por. Diodor, na pom. mj.), dok su se u jevrejskom pokapači mrtvaca nazivali »slatni muževi« (por. Jeheskel 39, 14). Svakako mi se čini, da u pobiblijsko doba prihvaćeni naziv »Hebra Kadiša« (sveto društvo) za pokapače mrtvaca nije njemačkoga, već egipatskoga izvora (por. Krauss, Talm. Arch. II., 63. 460 i sl.). Nadalje bi se još dalo ustanoviti, kako je znatno utjecala egipatska eshatologija na oblikovanje jevrejskih naziva u Kabali. No ta tema ne spada u okvir ove rasprave. Činjenica, da samostalni razvoj jevrejskoga jezika nije nigda jenjavao, ne da se pobijati. Dozniji su vijekovi živjeli vazda od baštine prošlosti, jedna se karika vezivala o drugu, a lanac se vuče u beskrajnost. Pravo razumijevanje jevrejskoga jezika objašnjava nesvijesne trzaje narodne duše i omogućuje sve historijsko poimanje.

živi opet stari narod, nova židovska mladež.

★

Osebiti su to ljudi, 35 obitelji, koji nakon 2 godine radničkog života dobiše izvjesnost, da će potporom Židova Čehoslovačke postati seljacima na vlastitoj grudi. Sve su to, što no riječ »djeca iz dobrih kuća«, sinovi i kćerke židovske buržoazije. Iz Praga, Pljzena, Karlovič Vary, mladići i djevojke, koji se u svojoj mladosti nijesu bavili poljoprivredom. Najmladji su 20 do 21, većina oko 30 godina stara, jedan, bivši profesor, u 40 godina. Dvije gospodje su liječnice, muškarci su gotovo sami akademičari, a među njima 6 doktora.

Ove ljude nije u Palestinu tjerala nužda, nije ih silila nevolja, da izaberu najteže zvanje što ga ima: da žive životom palestinskog poljoprivrednog radnika, životom haluca. A sad, nakon 2 godine koje su proveli u malarijskom kraju kolonije Hefciba, sad, pošto su prošli kroz čistilište prvih godina, bit će naseljeni na zemljištu Narodnoga Fonda kao nasljedni zakupnici. Izabrali su istočni predjel Nurisa. Odgovaralo ih se od toga.

Reklo im se: »Vi imadete žene, imadete 11 djece, a istočni Nuris je najizloženija točka u cijeloj dolini Jesreela. Nuris otvoren je prema Jordanu i udaljen samo 2 sata hoda od granice mandatskog predjela Palestine.« Reklo im se: »Predjel još je močvaran, postoji opasnost malarije, Vi ćete taj kraj istom morati sanirati. Vi s Vašim ženama i djecom.«

A Hefcibanci odgovorili su: »Ako ne mi, a tko?«

Razapeli su svoje šatore na zemljištu, koje je još bilo močvarno. Orali su i sijali. Stanuju u šatorima. Svoje žene i djecu poslali su u susjedne kolonije, a oni sami drže stražu prema istoku.

Ali nije to samo čisti idealizam, koji tjera te ljude. Na sreću ne. Ja barem ne vjerujem u trajnost čisto idealističkih pokreta. Čehoslovaci pošli su u Nuris ne samo da koriste narodu i zemlji, već jer se nadaaju, da će tim činom naći svoju sopstvenu sreću.

Kao većina kvucota u Palestini imadu i ovi Hefcibanci svoju vlastitu ideologiju. Za njih nije zajednica samo sredstvo k cilju, oni u njoj ne vide samo olakšanje borbe za opstanak ili ostvarenje socijalističkih teorija — za ove čehoslovačke Židove je »zajednica« to jest život u najužoj vezi s ljudima, koji jednako misle i teže prema istome cilju, životni ideal i životna nužda. Jedan pomaže drugome, živi za drugoga, odgaja drugoga. Brak je zajednica dviju ljudi, kvuca brak s mnogima — tako bi se moglo opisati naziranje o biti zajednice, koja ima kao preduvjet najviši osjećaj odgovornosti i uništenja egoizma.

U Nuris pošli su ovi ljudi poglavito stoga, jer će tamo imati ne samo najužu zajednicu u njihovome krugu, već daleko proširenu, svakako samo radnu i kulturnu zajednicu, sa svim onim stotinama radnika susjednih kolonija.

U Palestinu pošao je možda mnogi od tih mladih čeških Židova ne samo za to, jer je to bila posljednja konzekvenca njegova cijonističkog naziranja, već jer mu je postalo nutarnjom potrebom zajednički

život s drugovima. U Evropi nema više čistoće, nema više istine, ni života u naravi. Sve to pruža Palestina mladome pioniru, a povrh toga i ponosni osjećaj:

»Moj život, moje umiranje nije samo za mene i za moje prijatelje, stvar je to moga naroda, za moju je zemlju.«

★

Istina, materijalna podloga za koloniju čehoslovačkih Židova nije još osigurana. Koloniste imaju doduše potpunu opremu, gradjevno drvo, strojeve, no ne dostaje im još novaca za kultiviranje i saniranje tla, za gradnju cesta, uvođenje vodovoda, a prije svega, da se plate zadnji obroci zemljišta, što ga je kupio Židovski Narodni Fond. Radi se tu o svoti od 2 milijuna čeških kruna, koji se imadu u godini 1923. u Čehoslovačkoj namaknuti. Istom onda moći će da nastane prva čehoslovačka kolonija u Palestini, — prva, koju će dokora slijediti druge

Keren Hajesod

Keren Hajesod kampanja u Americi. U Connecticutu započela je kampanja za Keren Hajesod 24. decembra. Na banketu održanom u počast Untermyeru u Hatfordu, učestvovala su gotovo sve općine države Connecticut. Untermyer je u svome govoru medju ostalim rekao, da mu je poznato, da se Connecticut, a naročito Hatford, oduševljeno odazvao pozivu velikog vodje u Israelu da učestvuje na obnovnom radu Palestine. Što se u Palestini stvara, opovrgava sve laži anti-semitskih agitatora, koji tvrde, da su Židovi neproduktivan narod. Palestina je na putu, da postane moderna civilizovana zemlja, a iza svih pionira rada mora da stoji Keren Hajesod. Na koncu apelirao je na prisutne da još jedanput, kao i prošle godine, daju za Keren Hajesod, jer za daće i rad u Palestini rastu iz dana u dan.

Keren Hajesod u Detroitu. Morris Ruthenberg sazvaio je skupštinu Maaser-obvezanika radi priprave kampanje, koja ima da donese 200.000 dolara. Brojni Židovi Detroita, koji do sad nijesu davali za Keren Hajesod, obećali su, da će podupirati sadašnju kampanju i da će se zauzeti za njezin uspjeh. Medju njima i jedan vodja Palestine Development Council (Brandeisova grupa. Op. ur.) D. V. Simmons.

Keren Hajesodska akcija u Engleskoj. U nedelju, dne 7. januara bila je velika skupština za Keren Hajesod, u kojoj je govorio Nahum Sokolov. Nakon pregleda o političkoj situaciji cijonizma, koja je povoljna, izjavio je Sokolov, da će biti nemoguće nastaviti veliko nacionalno djelo, ako ne će Židovi u većoj mjeri podupirati ljude, koji stoje na čelu toga pokreta. Treba velikih finansijskih sredstava, da se provedu najnužniji radovi u Palestini. Pored svega toga on ne sumnja, da će še englesko židovstvo odazvati nacionalnom pozivu i podupirati Keren Hajesod.

Dne 10. januara održana je druga skupština za Keren Hajesod kojoj je pribivalo 5000 osoba. Na skupštini govorili su članovi Egzekutive Sokolovi i Solovejčik, te zastupnik na Sejmu Grünbaum.

Kanada. U Torontu održala se konferencija kanadske cijonističke organiza-

Izkaz prinosa Keren Kajemeta.

Tek. br.	MJESTO	Opći darovi	Samoopozovanje	Škrabice	Zlatna knjiga	Masline	Darovi kod tore	Roba	Učinjene usluge	Obiteljska darovna knjiga	ova tine								
1	Alibunar	20		640			1400												
2	Banjaluka	6994		1421	2772														
3	Belacrkva	20.0		891	20			448											
4	Beograd	95932		1220	18068	100	19240												
5	Bihać					360	200			2487									
6	Bjelina	5206		3526			1131	1409		50									
7	Bitolj	4024		1107	20														
8	Bjelovar	5450		2474	56	80	1630	1564		620									
9	Brod n/S.	1438		830		50		2362	450										
10	Cerević	400																	
11	Daruvar	2255		605		1100	1250												
12	Derventa	220		1761			610												
13	Dubrovnik	1000																	
14	Donji Miholjac																		
15	Đakovo	300		646	24	2290	500												
16	Gradačac	1160		979															
17	Grubišnopolje	720		1440															
18	Hercegovac			337															
19	Ilok	292																	
20	Karlovac	104		2053		4910		815		3450									
21	Karlovoselo	280		240															
22	Koprivnica	3007		6000		1500	8010	3245		10090									
23	Križevci	520		1380		800	2800			4550									
24	Kula	40		424		50													
25	Krušica			270				280											
26	Ludbreg			3062	20	4003	1000			2190									
27	Mitrovica	7120		2546	68	520	8300	60		3500									
28	Mostar	1708		754				370	20										
29	Našice	1793		982			1450												
30	Nis	1900		1160		4440	640												
31	Novogradiška			100															
32	Novisad	11622		369	60	23050	31871	240											
33	Novi Pazar			1695															
34	Novska	340																	
35	Ogulin	40		302		3100													
36	Osijek	1122	50	745	89	620	5930	644	10	1600									
37	Otok																		
38	Pakrac	488		355	40	920													
39	Petrovac																		
40	Požega	3910	80	1621		2900	600	1200		3320									
41	Prijedor	1504	360				720	600											
42	Priština	4000		1580															
43	Prnjavor																		
44	Baćinovići	560							63										
45	Rogatica	1020		1543		420	430												
46	Ruma	20		1328	32	3000	400	50		1753									
47	Sarajevo	41661	15079	17863		1580	3552	12974		37049									
48	Sanski Most	840		367			320												
49	Senta	6760																	
50	Sisak	1960				1400													
51	Skoplje					500													
52	Split	5321		278			5100												
53	Subotica	1912																	
54	Sabac	1280						1020											
55	Tuzla	1842		1814		275													
56	Turska Kaniža							850											
57	Uljanik																		
58	Vel. Bečkerek	100																	
59	Varaždin	4784		821		1550	2960		1400										
60	Vinkovci	20782		358		3000	2650	150	200	3000									
61	Virovitica					440	270												
62	Visoko	500																	
63	Višegrad	942		340		1280	80												
64	Vrbanja																		
65	Vršac			942	80	5000	2120												
66	Vukovar	5374	400	3341	28	400	5168	12											
67	Zagreb	6393	50	17088	03	13100	14250	12100	5888	3120	31200								
68	Zavidovići	408		2022			80												
69	Zemun	6586		180		9272	320	5270	50										
70	Zenica	2617		6247		552	450	1955											
71	Zvornik							200											
72	Žepče	400		280															
73	Razna mjesta	235		120		200													
		279266	80	15939		98452	40	60632		71742		137874		23212		5263		104859	

* Prinose ispod K 200— doprinjela su ova mjesta: Baden, Bos. Gradiška, Čakovac, Čazma, Kos. Mitrovica, Krapinske

Zagreb, 31. decembra 1922.

januara do 31. decembra 1922.

Darivanje zemlje	Nabla	Kolonija Členov	Jaar Jugoslavija	Legat	Otkup čestitanja	Sabirna akcija maraka S. ž. o. u.	Računske ceduljice	Ukupna svota	Kontingent	Ispod kontingenta	Iznad kontingenta
			14195					2060			
			1368					27282	50000	22718	
			52400	8000				5281	20		
			300					236095	40	700000	463914
			9020					3847	6000	2153	
			34644					27673	25000		2673
			2592		600			39775	20	70000	31224
			6080		3740			16611	56	70000	53388
			100					16499	70000	53501	
			1300					500			
			2450					7550	25000	17450	
								8616	5000		3616
			100					1000	10000	9000	
			150					800			
					1780			7706	24	25000	17293
								2349	4000	1651	
								2160	5000	2840	
			800					1249	3000	1751	
								292			
						1370		15658	25000	9342	
								520			
		1500	4650		1000			41936	30000		5936
			2600		860			14628	24000	9372	
			50					564			
								550			
					100			10355	20	20000	9644
			1850		100			24096	68	40000	15903
			1724					5530	10000	4470	
			5200					9425	15000	5575	
			6000					14140	15000	860	
								1023	24000	22977	
			15000					82152	60	150000	67847
								1695			
								340			
			1160		480			5986	2000		3986
			83710					100991	89	350000	249008
			840					840			
			100					1863	40	15000	13136
			1100					1100			
			6820					21200	80	25000	3799
								4464	7000	2536	
			250					5830	7000	1170	
			500					500			
								560			
								3476	3000		476
			4180					10731	32	15000	4268
			15110		10370			168170	700000	536830	
			668					2743	4000	1257	
								6760			
			50					3410	40000	36590	
								500			
								12881			
								1912			
								1280	10000	8726	
			6100					13690	30000	16310	
			400					400			
			1000		300			2150			
			5000					5100			
			3391		1960			18821	24000	5679	
			6751					37333	70000	32667	
								3659	10000	6341	
								1249	2000	751	
								3464	3000		464
								400			
21600			5000					37997	80	50000	12002
			800					16622	28	50000	33377
2000			47100		13140		8500	190174	03	700000	509825
								2726			
			500					26523	50000	23477	
			1550		1100			15705	6000		9705
	858		1000					4032	5000	968	
								1130	2000	870	
			850		670			2195			

23600 | 858 | 1500 | 356503 | 8000 | 37240 | 1370 | 8500 | 1833030 | 60

grad, Otočac, Pančevo, Prag, Remetinec, Sikirevci, Slatina i Srp. Kerestur.

Povjereništvo Keren Kajmeti za Jugoslaviju u Zagrebu

cije, kojoj je pribivao i dr. Levin. O radu Židovskog Narodnog Fonda izvijestio je Rabi Zlotnik te istakao, da su doprinosi znatno porasli. O radu za Hadašu izvjestila je gdja. Freimann. Blagajnik Keren Hajesoda, A. Levi, konstatirao je u svome izvještaju, da obveze za Keren Hajesod iznose 522.599 dolara. Dr. Levin upravio je na kanadske cioniste topli apel, da očuvaju svoju reputaciju i da za obnovni rad Erec Jisraela doprinosi tako velike žrtve kao i dosad. Ova godina mora donijeti 2 puta veći iznos od prošle godine. Konferencija zaključila je, da se započne s akcijom za Keren Hajesod 15. januara i to ponajprije u zapadnoj Kanadi, a zatim u istočnoj, da se poslije završi u centralnoj Kanadi.

Amerikanski cioniste za preseljenje Keren Hajesoda u Palestinu. Newyorški zastupnik židovskog dopisnog ureda doznaje, da se u krugovima američkih cionista pokazuje velika želja za preseljenjem glavnog ureda Keren Hajesoda u Palestinu. Egzekutiva američkog Keren Hajesoda i Cionističke organizacije stvorile su rezoluciju, u kojoj traže, da se čim prije obavi preseljenje. Amerikanski cioniste uvjereni su, da će cjelokupno židovstvo pozdraviti ovo preseljenje i da će time sabirni rad dobiti novog poleta.

Iz židovskog svijeta

Umro Vladimir Medem. Nakon duge bolesti umro je poznati židovski radnički vođa Vladimir Medem u dobi od 44 godine. S Medemom iščezava jedan od najmarkantnijih vodja radničkog pokreta i židovskog života. Rodio se kao sin pokrštenoga židovskoga vojnog ljekara u Mincku i odgojen u hrišćanskoj vjeri. Radi učestvovanja u pokretu za slobodu relegovan je sa universiteta. Kasnije postao je vođa socijalističkog židovskog radničkog pokreta i jedan od osnivača »Bund«-a. Mnoge godine je trpio od progona carističkih oblasti. Nakon uspješnog bijega živio je neko vrijeme u Beču, a kasnije u Poljskoj. Velik dio svoga života proveo je u carističkim tamnicama, dok nije g. 1915. po njemačkim četama oslobođen. Iza toga pošao je u Ameriku, gdje je imao velik ugled i saradjivao je u židovskim radničkim listovima. Brojni su njegovi spisi o socijalizmu, a u židovskom kulturnom pitanju bio je odlučni zastupnik jidišista. Njegova smrt izazvala je potresan dojam u poljsko židovskim radničkim krugovima. Mnoge organizacije obustavile su u znak žalosti rad.

Apel ministara za prosvjetu na židovske sveučilištarce. Iz Bukarešta javlja židovski dopisni ured: Ministar za prosvjetu Anghelescu javlja u jednoj proklamaciji sveučilištarcima, da će se sveučilišta ponovno otvoriti. Naročito pozivlje židovske sveučilištarce, da se povrate na predavanja, jer im je uslijed obećanja vođa djaštva, da se ne će više ponoviti an-

tisemitski nemiri, osiguran nesmetani studij. Zatvaranje sveučilišta i gubitak jednoga semestra bila im je velika nauka, koju ne će tako lako zaboraviti. Nadalje saopćuje ministar, da je vlada otklonila, da se bavi pitanjem numerus claususa, jer u Rumunjskoj imaju jednaka prava svi građani bez razlike vjere. Na koncu veli ministar, da će se vlada baviti s pitanjem inskripcija stranaca na rumunjskim sveučilištima i da će izdati kasnije u toj stvari novu naredbu.

Rekviriranje židovskih sinagoga u Varšavi. Zdravstveni odsjek magistrata u Varšavi naredio je registriranje svih sinagoga i bate midrašim, da se nakon 1. jula predaju za stanovanje onima, koji traže stanove. U obrazloženju ove odredbe veli se, da sinagoge služe samo za pobožnost na subotu. Među Židovima Varšave vlada velika uzrujanost radi te odredbe magistrata, koja je očito antisemitska, pa je protiv nje uložena prosvjeda kod nadležnih vlasti.

Pogromska panika među Židovima Münchena. (J. C. B.) U Münchenu zaredali su teroristički akti protiv pojedinih Židova, što je prouzročilo paniku u židovskom pučanstvu, koje ostavlja grad. Karakteristično je za ozbiljnost situacije, da je nacionalno socijalistička stranka izdala službenu izjavu, u kojoj otklanja svaku odgovornost za terorističke akte protiv židovskih sugrađana. One članove, koji će se ogriješiti protužidovskim izgredima, isključit će se iz stranke i objelodanit će se njihova imena u dnevnicima.

Iz cionističkog svijeta i Palestine

Rezultat popisa pučanstva u Palestini. Kolonijalni ured objelodanio je rezultat zadnjeg popisa pučanstva. Prema istome stanju u Palestini danas: 589.564 muhamedanaca, 83.794 Židova, 70.026 hrišćana, 7028 Druza, 163 Samarićana, 1454 Hinduća, ukupno 755.858 duša.

Palestina i otomanski dug. Zastupnici Palestine (engleski mandat) i Sirije (francuski mandat) su prema vijesti švicarskog dopisnog ureda predali predstavku lozanskoj konferenciji, u kojoj traže, da mogu učestvovati istim pravom kao i samostalne države kod izradbe diobnog plana otomanskih dugova. Oni ne uskraćuju preuzimanje garancije i plaćanje otomanskog duga, ali traže da inogu učestvovati kao interesenti, jer će inače smatrati stvorene zaključke diktatom, koji ne će prihvatiti.

Potvrda pravila Vaad Leumia. Palestinska vlada potvrdila je statut Vaad Leumia, osim odredbe, da je Vaad Leumi ovlašten, da ubire od židovskog pučanstva poreze. Vlada je mišljenja, da prinosi za Vaad Leumi treba da baziraju na principu dragovoljnosti. Pošto se ovdje radi o jednoj kardinalnoj ustanovi, koja je

prema mnijenju Vaad Leumia bezuvjetno nužna za opstanak i dobro funkcionisanje zastupstva palestinskog židovstva, to će Vaad Leumi i nadalje nastojati, da od vlade dobije pravo oporezovanja.

Legat od 2000 funti za hebrejski univerzitet. Nedavno preminuli dr. Isaac Gellibler ostavio je u svojoj oporuci jednu kuću, mnoge medicinske instrumente i svoju biblioteku u vrijednosti od 2000 funti hebrejskom univerzitetu u Jeruzolimu.

Napredak u Efronu. U trgovačkom izvješću, što ga izdaje palestinska vlada, izvješćuje nadzornik za trgovinu i industriju napredku židovske kolonije Efron slijedeće:

Ova židovska kolonija, koja leži jugoistočno od Jafe na pruzi Jafa-Jeruzolim, 5 kilometara od stanice Naana, osnovana 1882. po J. C. A. Prvi koloniste, koji su došli iz Rusije, bavili su se žitarstvom. Kolonija danas ima preko 13 tisuća dunama zemljišta, na kojem se siju sve vrste pšenice, ječma, sezama, grožda, mandule i masline. U zadnjim godinama pravio se pokušaj sadjenja duhana te se na 12 dunama zemljišta dobilo preko 1000 kila duhanskih listova i nešto havana listova, koji se mogu upotrebiti za produkciju cigara. Kvalitativno ova prva žetva naravno još nije najbolja, no obećaje, da će nova privredna grana imati dobrih uspjeha. Mlin sa 20 konjskih sila dnevno producira 4 tone brašna. U Efronu živi danas 60 obitelji s ukupno 350 duša.

Gradski zajam Tel-Aviva. Judge Rosenblath, koji u Americi ima da plasira gradski zajam Tel-Aviva, brzojavio je, da bez velikih poteškoća u Americi plasira zajam. Jedna hrišćanska banka preuzela je zadužnice za 3000 funti. Tokom ovoga mjeseca uslijedit će doznaka prvog obroka zajma u visini od 25.000 funti šterlinga, a ostatak doznačit će se u narednom mjesecu.

Kampanja za Hadašu u Americi. Obzirom na veliko restringiranje redovitih sredstava Hadase, započela je u Americi kampanja za posebne doprinose Hadasi. U pozivu traži se, da se s radom čim prije počinje. Kao prvi doznačio je Natan Straus Hadasi 20.000 dolara, pošto je prije nekoliko tjedana na zamolbu gdjice. Alice Seligsberg Hadasi doznačio 1000 dolara

Radno tržište u novembru 1922. Izvješće kontrolora rada označuje stanje radnog tržišta glede neizučениh ili manje izučениh radnika nepromijenjenim. Za sad nije nitko bez posla, no početkom zime mogli bi neki, ako se obustave gradnje, ostati bez posla. Nedostaje još uvijek izučениh radnika u svim granama trgovine. Pekari, koji su štrajkovali u Jafi, svi su našli posla, a još se uvijek traže izučени radnici te struke. Mali štrajk radnika u kamenolomu kraj Jeruzolima završen je obraničkim sudom.

6%

Uloške na knjižice ukamaćuje odsele sa

te vraća iste bez otkaza

MEDJUNARODNA BANKA D. D.

ZAGREB, NIKOLIĆEVA 7

TERAZIJE 23 BEOGRAD

6%

Iz Jugoslavije

Iz sjednice Radnoga odbora. Na svojoj sjednici od 17. o. mj. bavio se Radni Odbor ponovnim pozivom Egzekutive glede ubiranja zlatnoga šekela i zaključio obratiti se na sve mjesne organizacije apelom, da porade oko ubiranja zlatnoga šekela. Nakon izvješća blagajnika o započetoj šekelskoj akciji te pritužbi, da pojedine mjesne organizacije još uvijek nijesu povratile šekelske blokove, niti poslali obračun, zaključio je Radni Odbor, da se pozovu sve mjesne organizacije, da smjesta povrate sve šekele iz prošle godine, jer će se inače objelodaniti imena onih mjesnih organizacija, koje nijesu udovoljile ovoj dužnosti. Konačno raspravljao je Radni Odbor o predloženom planu g. inž. Huga Zalocsera glede naseljivanja naših halucim u Palestini odnosno glede osnutka jugoslavenske kolonije u Paletini.

Mjesnim cionističkim organizacijama.

Egzekutiva Cionističke organizacije u Londonu požuriva od nas konačni obračun za šekelsku akciju 5682., koji ne možemo poslati, jer mnoge mjesne organizacije do danas još nijesu povratile šekel-blokove. Pozivljemo stoga sve mjesne organizacije, da smjesta povrate Savezu sve šekel-blokove, jer ćemo inače biti primorani, da iznesemo imena onih mjesnih organizacija, koje nijesu udovoljile ovoj dužnosti.

Savez Cionista Jugoslavije.

AKCIJA ZA UKRAJINSKU SIROČAD.

Predavanje gdje. dr. Buchmil u Zagrebu. U subotu, dne 13. o. mj. održala je zastupnica »Conference Universelle Juive de Secours« u Parizu gdje. dr. Buchmil u Music Hallu predavanje o »Katastrofi glada u Ukrajini i položaju Židova«. U ime odbora za pripomoć pozdravlja g. dr. Lavoslav Šik gdje. dr. Buchmil te srdačnim riječima apelira na Židove, da

svim sredstvima podupiru ovu akciju. Gdje. dr. Buchmil crta prilike, u kojima je živilo židovstvo Ukrajine u godini 1919. i 1920. godine, u kojima su izvršeni strahoviti pogromi, a u kojima je poginulo preko 300.000 Židova. Ovo sistematsko klanje i razaranje židovskih domova te uništenje židovske imovine išlo je za potpunim uništenjem ukrajinskog židovstva. Inicijatori tih pogroma mislili su, da će spaljivanjem i ubijanjem Židova i njihove tore, uništiti židovstvo. No zakoni židovstva su neuništivi, njima nijesu mogle nauditi strahote srednjega vijeka, a ne će ih uništiti niti 20. vijek. Ovi pogromi fizički su smrvili židovstvo, ali su ga i moralno ojačali. Naučili smo, da živimo i da umiremo kao Židovi. I za to moraju Židovi zapada s poštovanjem gledati na junake Židova istoka. Govornica podsjeća na to, što je sve ukrajinsko židovstvo učinilo za vrijeme rata za židovke ratne izbjeglice i dodaje, da samo potpuni ruim sili danas ukrajinske Židove, koji su nekoć rado i obilato davali, da sami traže od svoje braće u drugim krajevima, koji žive pod povoljnijim prilikama pomoći, jer je ta od silne potrebe. Zatim razlaže uzroke današnjoj katastrofi glada, od koje najviše trpi židovsko pučanstvo, jer i ono malo što je spašeno od pogroma propalo je pod bolješevičkim režimom. Od svijetu najviše trpe djeca. Među djecom ima 100.000 siročadi, kojima roditelji poginule za vrijeme pogroma, a koja su danas ostala na ulici. Ovu djecu valja u prvom redu spasiti, pružajući im hranu, odjeću i liječničku pomoć. Židovi cijeloga svijeta podupiru danas akciju »Conference Universele Juive de Secours« u Parizu, koja je uređila kuhinje za djecu, u kojima se danas prehranjuje 10.000 djece. Našom akcijom ne smijemo krzmati, jer svaki dan može da znači smrt od 100 djece. Postoji obveza cijeloga židovstva, da uzdrži tu djecu, postoji potreba, da se uredi za tu djecu kuhinje, jer nijedan drugi narod nema pogromske siročadi. Konačno se obraća

toplom apelom na Židove Jugoslavije, a naročito grada Zagreba, uvjerena, da će i oni na očajni krik ukrajinskog židovstva dati jedini mogući i dostojni odgovor: osnivanjem kuhinja za židovsku gladnu djecu u Ukrajini.

Predavanje popraćeno je slikama, koje prikazuju žalosne rezultate pogroma i katastrofe gladi, kao opomena i poziv, da pomognemo izbrisati uspomenu na sramotu 20. vijeka.

Iza toga zahvalio je gosp. dr. Horn gdje. dr. Buchmil na njezino razlaganje i obećao, da će zagrebački Židovi prema svojim mogućnostima doprinijeti, da se ublaži neizmjerena bijeda ukrajinskih Židova.

Priredbe u korist Keren Kajemeta. Na Hamiša asar bišvat (1. februara 1923.) priredit će jevrejska omladinska udruženja u Zagrebu sabirnu akciju za Keren Kajemet, a na večer toga dana akademiju posvećenu njegovim svrhama. Točan program priredbe objelodanit će se u slijedećem broju »Židova«, međutim se jevrejsko građanstvo umoljava, da prikloni pažnju ovoj akciji, uzev u obzir važnost Keren Kajemeta.

Palestinografski kurs započinje opet u srijedu, dne 24. I. 1923. u 8 i pol sati na večer.

Književnost

»Gideon«. Izašao je dvobroj sa zanimljivim sadržajem. Aktuelni su članci: »Nekoliko misli (O. R. i »Što nam pričaju brojke« (Drago Steiner), a vrlo je informativan onaj »O hasidizmu« (Sal. Löwy). Od beletristike spominjemo prijevode s hebrejskoga i jednu aktovku koja će dobro doći za priredjivanje omladinskih predstava na hamišo asar bišvat ili za pasah. — U rubrici »Iz pokrela« imade članka, izvještaja i vijesti o životu i raču jevrejske omladine. »Književne bilješke« završuju obilan broj. — »Gideon«, je glasilo jevrejske omladine, preplaćuje se u Zagrebu, ulica 31. III.

INSTALACIONI ZAVOD

MILAN FREIBERGER

BAKAČEVA ULICA BR. 5 ZAGREB TELEFON BROJ 6-14

UVADJANJE ELEKTR. POGONA (CENTRALNI), DYNAMO STROJEVA, ELEKTROMOTORA, ELEK. RASVJETE, KUĆNIH TELEFONA. PREUZIMA SVE POPRAVKE ISTE

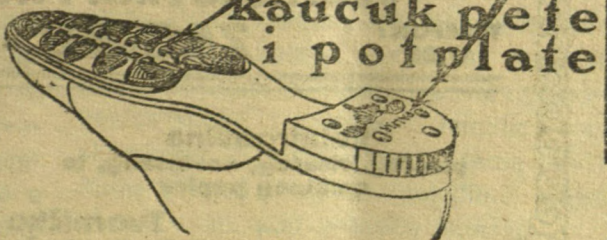
Albina Spiller
Edo Neufeld, aps. iur.
zaručeni
Bjelovar - Zagreb
Mjeseca siječnja 1923

Elza Kraus
Hinko Sonnenschein
zaručeni
Sisak — Ptuj
u mjesecu januaru 1923

Nosite radi njihovih mnogih prednosti

PALMA

kačuk pete i polplate

Jedino najveće specijalno skladište kratke nakitne i pletene robe samo na veliko, niske cijene, solidna podvorb

Dragutin Uilmann, Zagreb
Ulca 36 Ulca 36

Sjetite se svakom zgodom Ž. N. Fonda

Prispjele su prve vrste

oštrice à la Gillette

6 K po komadu.
Za svaki komad se jamči.

i ostala roba

Ivan Spiz, Zagreb
Bakačeva ulica broj 5

„Sidro“ d. d.

Za trgovinu željezom

Valška ulica 40 ZAGREB Telefon 61 i 21-30

Veliko skladište željeza te sve u željeznu struku zadržavajuće robe, napose tračnica i betonskog željeza.

Prva Odlikovana Dalmatinska Parna Distilarija
V. MORPURGO
SPLIT

nagradjena na svim izložbama najvišim odlikovanjima

Alkohol tripla bon gout - Rakije svake vrste -
Svjetski poznat „Maraschino“ - Ekstrakt od
Maraske i Cognac I. Medicinal - Cognac Dal-
matia, obiljubljene marke - liker i najfinijih vrsti
Sirupi od voća, i mune itd. Častim se ta-
kodjer javiti svojim cijenje im mušterijama, da
sam proizvođač ove godine izvrsno kaš lanske
vino פוד פוד פוד פוד פוד pod nadzorom mjesne
Izraelske opštine - Cijenik šalje se na zahtjev!

TAHEIA

Internaciona'no transportno poduzeće

Jelačićev 23 **ZAGREB** Telefon 16 12

Carinsko - posrednička
poslovnica uskladištenja

KROJAČKA DVORANA

za GOSPODU

HINKO GRAF

Zagreb Berislavićeva
br. 4.

CIJENE UMJERENE - IZRADBA BRZA

Preporučuje se P. N.
Gospodi za izradbu
najmodernijih odjela.
Veliki izbor
najfinijih engleskih
šliferova

Čokolada
Manner
Wien

Zastupstvo i
Skladište.

A.
ROMANO

AKADEMIČKI
TRG
BR. 8

IMPORTNA KUĆA

D. HIRSCHL I DRUG

8 AKADEMSKI TRG **ZAGREB** AKADEMSKI TRG 8

TELEFON BROJ 13-31.

TELEGRAM: HISCOMP.

nudja na veliko manufakturnu robu

Prva hrvatska veletrgovina željeza i
željezne robe

Ferdo Hirschl k.d.

Jelačićev trg 13 **ZAGREB** Telefon br. 279

Poslovnica: Petrinjska ulica broj 4

Preporuča svoje bogato skladište že-
ljezne robe, posudja, gospodarskih
strojeva, kućnih uređaja, te sve vrste
gradjevnih potrebitina. Solidna roba,
brza posluga, cijene umjerene.

Asbestni škriljevac

cement, sadru, opeke, beton-
sko gvozdje, traverze i sav
ostali gradjevni materijal
prodaje na veliko i na malo

GRADIVO

TRGOVAČKO DRUŠTVO
Zagreb, Bogovićeveva ulica 3
Telefon broj 5 55 Brzojavi: Gradivo

DIONIČKO

DRUŠTVO „MERKUR“

VELETRGOVINA I KONFEKCIJA PAPIRA

TELEFON:
17-95

ZAGREB - ILICA 31

PAPMERKUR
BRZOJAVI

Veletrgovina
pisaćeg, risaćeg, novinskog, te
omotnog papira

Vlastiti proizvod
bilježnica, notesa, blokova i konfek-
cija svih proizvoda i papira

Tvorničko skladište
kuverata, te pisaćeg i risaćeg pribora

D. M. C. artikli, te Aida Maria Lucia, umjet-
na svila (Kunstseide) kao i razni drugi pamu-
ci. Kod većih naručba znatan popust! Kod spe-
cialne veletrgovine pamuta

Ferdo Schwarz i drug

Illica br. 45 - **ZAGREB** - Telefon 2-56

Brzojavni naslov: SVADRUG

VREĆE

iz jute, tekstilna i papira nove i upo-
trebljene u svim dimenzijama za bra-
šno, posije, ugali i t. d., dobiju se
najjeftinije kod tvrtke

SCHOTTEN I DRUG

Vrhovčeva 13 **ZAGREB** Telefon 19-65

Kupujemo sve vrste upotrebljenih vreća
uz najveću dnevnu cijenu -
Zavod za posudjivanje i premoćnih ponjava

ZAHVALA.

Svim milim rođacima, prijateljima i
znancima izričemo ovim putem prigodom
smrti milog nam i nezaboravnog brata
gospodina

AVRAMA DEUTSCHA - ZEMUN
naiskreniju hvalu za izraženu sućuf.
Zagreb, 11. siječnja 1923.

Lazar Deutsch.